MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Kaikki kansankerrokset yhdistävä yleinen asevelvollisuus on yksi suomalaisen demokratian kivijaloista. Se on levottomassa maailmassa voima, jota ei pysty korvaamaan ammattitaitoisinkaan ostopalvelu. **ILKAN PÄÄKIRJOITUKSESTA**

Tuontienergian tilalle kotimaista

Suomen valtion velka kasvaa edelleen vauhdilla. Huolimatta verojen korotuksista ja menoleikkauksista näyttää velkaantumisen kasvun taittaminen olevan nykyiselle hallitukselle liian kova tavoite.

Velka kasvaa, koska kansantalous ei kasva eikä vienti vedä. Nopeita keinoja kehityksen kääntämiseen on vähän, vaikka talouskasvu on Euroopassakin viimein heräämässä.

Nykyisessä taloustilanteessa pitää kääntää kaikki kivet ja erityisesti kannot kehityksen suunnan muuttamiseksi.

Energia-alan kärkitutkijoista koostuva professorityöryhmä julkisti viime viikolla Kasvua ja työllisyyttä uudelle energiapolitiikalla -raportin. Työryhmän mukaan energia-alalta on mahdollista löytää nopeasti apua Suomen talousahdinkoon (MT 28.2.).

Professorien esitys olisi toteutuessaan todellinen monikärkiohjus Suomen nykyisten ongelmien ratkaisemiseksi. Tuontienergian korvaaminen kotimaisilla vaihtoehdoilla vähentäisi vaihtotaseen alijäämää rajusti. Professoreiden mukaan tuontienergiasta voitaisiin luopua vuoteen 2050 mennessä kokonaan.

Vuonna 2012 Suomeen tuotiin energiaa 8,5 miljardilla eurolla. Summa on samaa kokoluokkaa kuin paljon puhuttu julkisen talouden kestävyysvaje eli lisävelkaantuminen vuodessa.

Raportin mukaan energiaratkaisujen kotimaisuus vaikuttaa suoraan työllisyyteen ja kasvuun, vaihtotaseeseen, energiateknologian vientiin ja yritysten kilpailukykyyn. Työryhmän laskelmien mukaan oikealla energiapolitiikalla on luotavissa vuoteen 2020 mennessä 30 000 ja vuoteen 2050 mennessä jopa 90 000 uutta työpaikkaa.

Kotimaisen energian lisääminen on täysin mahdollista eikä se vaadi edes suurta poliittista linjanmuutosta. Raportin esitelleen Aalto-yliopiston ympäristö- ja innovaatiojohtamisen professorin Raimo Lovion mukaan energiapolitiikka on menossa oikeaan suuntaan, mutta liian hitaasti.

Lovion mielestä energiapolitiikassa pitäisi osaoptimoinnin sijaan tarkastella suurta linjaa kansakunnan kokonaisedun kannalta. Tässä suhteessa onkin paljon parantamisen varaa. Kotimainen energia mielletään liian usein vain metsäpolitiikaksi, vaikka kyse on myös ainakin energia-, ilmasto-, talous-, teollisuus- ja työllisyyspolitiikasta.

Energiainvestoinnit ovat kalliita ja ne vaativat tuekseen pitkäjänteistä ja muuttuviin

Raine Vartiaisen jakeluauto kulkee kotimaisella etanolidieselillä.

olosuhteisiin reagoivaa politiikkaa. Sitä ei tällä hetkellä ole. Hyviä tavoitteita on kirjattu muun muassa nykyisen hallituksen strategioihin, mutta todellisuus kulkee eri suuntaan.

Puun ja turpeen energiakäytön lisääminen tai pitäminen edes nykytasollaan on kohdannut ennakoimattomia ongelmia.

Talousvaikeuksissa kärvistelevässä Euroopassa päästöoikeuksien hinnat ovat romahtaneet. Lisäksi liuskekaasun ja -öljyn käytön lisääntyminen ovat romahduttaneet kivihiilen hinnan. Näiden muutosten seurauksena kivihiilen käyttö on syrjäyttänyt puun ja turpeen käyttöä parin viime vuoden aikana myös Suomen sisämaassa sijaitsevissa voimaloissa.

Vapo ilmoitti runsas viikko sitten luopuvansa Kemiin suunnittelemastaan biodieselhankkeesta. Toimitusjohtaja Tomi Yli-Kyynyn mukaan viimeinen niitti hankkeelle oli tammikuussa EU:n komission julkaisema ilmasto- ja energiastrategia. Siinä ei ollut sitovia rajoja liikennepolttoaineiden bio-osuudelle.

Tilapäisistä vastoinkäymisistä huolimatta biotalous on maailman energiatuotannossa tulevaisuuden megatrendi. Suomella on kaikki mahdollisuudet olla alan edelläkävijä. Se ei onnistu, ellei kotimarkkinoita hoideta ensin kuntoon.

Biotalous on tulevaisuuden megatrendi.

Sellua tarvitaan

Metsäyhtiö UPM ilmoitti perjantaina laajentavansa Kouvolassa olevaa sellutehdastaan. Sellun aika ei ole ohi, vaikka niin olisi voinut päätellä monista viime vuosien tehtaiden lakkautusuutisista.

UPM:n tehdas tuottaa jatkossa 170 000 tonnia enemmän sellua kuin nyt. Yhtiö on linjannut tavoitteekseen nostaa sellun tuotantoa maailmanlaajuisesti 10 prosentilla. Nykyisin yhtiön selluntuotanto on suunnilleen kolme miljoonaa tonnia.

Kasvava tuotanto vaatii tietenkin lisää raaka-ainetta, mikä on hyvä uutinen. Kun mukaan otetaan tämän sellutehtaan laajennuksen lisäksi muut jo päätetyt investoinnit, kasvaa puun kysyntä UPM:n tehtailla noin 1,3 miljoonaa kuutiometriä.

Kaikki puun lisäkäyttö on tervetullut uutinen koko metsäsektorille. Viime vuosien jatkuvasta alamäestä aletaan vihdoin päästä tasaiselle.

Suomen viennissä puusta saatavat tuotteet ovat jälleen kasvava erä. Sellun ja sahatavaran sekä muiden puutuotteiden lisäksi turkikset ja elintarvikkeet kasvattavat vientiä. Kaikille näille on yhteistä se, että tuotteet tulevat maalta.

Kun Stora Enso lakkautti Kemijärven sellutehtaan, kysyivät monet päätöksen viisautta. Kemijärven tehtaan koneet jauhavat sellua edelleenkin, tosin Kanadassa, jonne ne myytiin.

Sellun ja paperin kysyntä ei maailmalla ole loppunut, vaikka maailma onkin muuttunut. Rohkeimmat kysyvät jo, pitäisikö Suomeen rakentaa kokonainen uusi sellutehdas.

Sen aika ei ole vielä, mutta ehkä se tulee nopeammin kuin arvataankaan.

VIERASYLIÖ

Lapset halutaan hoitoon ja vanhukset yksin kotiin

”Oma koti kullan kallis.” Sitä se on myös vanhuksille niin kauan kuin pystymme omaehtoisesti huolehtimaan elämämme perustarpeista sekä henkistä ja fyysistä vireyttämme ylläpitävistä toiminnoista.

Mitä sen jälkeen, kun harkintakyky haurastuu tai fyysinen kunto hiipuu niin, ettemme pysty omatoimisesti liikkumaan kotioven ulkopuolelle? Miten tähän haasteeseen vastaavat poliitikot, ministeriöiden ja kuntien virkamiehet sekä tiedeyhteisöjen geriatrit?

Yhteiskunnan kaikilla tasoilla on vallalla vanhusten kotiasumista ihannoiva buumi. Taloudelliseen ahdinkoon ajetut kunnat lakkauttavat valtiovallan ja sote-uudistajien myötävaikutuksella hyvin toimivia hoitolaitoksia.

Tilalle tarjotaan minimaalisia kotipalveluja, jos vanhus suinkin pystyy nousemaan vuoteestaan. Yksinäiselle vanhukselle riittää oma koti, vaikka hänen kontaktejaan ympäröivään yhteisöön hoitavat vain määräajoin pikaisesti poikkeavat ruokakuski ja kotiavustaja.

Kiitos teille kotipalvelujen puurtajat, vaikka ette joka kerta ehtisikään halaamaan asiakastanne.

Julkisessa keskustelussa syyllistetään erityisesti terveyskeskusten vuodeosastoja, vaikka niiden osaavan ja uhrautuvan henkilöstön joustavuus on pelastanut päättäjät ja asiantuntijat katastrofilta.

Terveyskeskuksissa tiedostetaan, että heidän vastuullaan on lähinnä akuutti terveydenhuolto. Mutta jos kroonisesti sairas vanhus jää muuta hoivaa vaille, niin terveyskeskuksen vuodeosastolta löytyy osaava lähimmäinen.

Lasten ja vanhusten hoitojen ristiriita

Yleensä en vertaile sitä, miten yhteiskunnassa suhtaudutaan eri ikäisiin ihmisiin. Nyt kiinnitän kuitenkin huomiota lasten ja vanhusten asiain ristiriitaiseen hoitoon.

Sosiaalibyrokraatit todistelevat, ettei ydinperheen koti lähipiireineen, leikkikenttineen ja päiväkerhoineen ole riittävän virikkeellinen ja yhteisöllinen ympäristö alle kouluikäisille lapsille.

Myös poliittiset päättäjät näyttävät kustannuspaineista huolimatta omaksuvan kannan, ettei ilman kodin ulkopuolisia päiväkotipalveluja voi kasvattaa lapsista koulu- ja yhteiskuntakelpoisia kansalaisia.

Erityisen suurena loukkauksena pidän tuollaista suhtautumista maatilojen ja yleensä maaseutukylien elinpiirissä asuvia perheitä kohtaan.

Yhteiskunnan lapsiin ja vanhuksiin kohdistamat ristiriitaiset tavoitteet ja käytännöt ovat vinouttaneet kehitystä jo vuosikausia. Pahinta on, että tuo vinosuuntaus näyttää voimistuvan uutta lainsäädäntöä ja tavoiteohjelmia valmisteltaessa ja käytäntöön sovelettaessa.

Vanhukset säilötään joko omasta halustaan tai tahtomattaan yksinäisiin asuntoihinsa.

Saman aikaisesti kun lapset vieraannutetaan perheyhteisöstä, vanhukset säilötään joko omasta halustaan tai tahtomattaan yksinäisiin asuntoihinsa.

Tuota vinosuuntausta toteuttaa myös vanhuspalvelulaki, jonka mukaan kunta vastaa iäkkään henkilön hoidosta ja huolenpidosta ensisijaisesti hänen kotiinsa järjestettävillä sosiaali- ja terveyspalveluilla, jotka sovitetaan sisällöltään ja määrältään vastaamaan iäkkään henkilön kulloisiakin palvelutarpeita.

Mahdolliseksi vaihtoehdoksi tarjottavia kodinomaisia asuinpaikkoja on liian vähän saatavilla, ainakaan kohtuuhintaisina.

Vanhukset ovat pelinappuloita

Vanhuspalvelulaki määrää kunnan huolehtimaan siitä, että iäkkäät henkilöt kokevat elämänsä turvalliseksi, merkitykselliseksi ja arvokkaaksi ja että he voivat ylläpitää sosiaalista vuorovaikutusta sekä osallistua hyvinvointiaan, terveyttään ja toimintakykyään edistävään ja ylläpitävään toimintaan.

Pitkäaikainen hoito ja huolenpito voidaan toteuttaa laitoshoitona vain, jos siihen on lääketieteelliset perusteet tai jos se on iäkkään henkilön arvokkaan elämän ja turvallisen hoidon kannalta perusteltua.

Noin runoilee lainsäätäjä, vaikka palvelujen toteuttajiksi nimetyt kunnatkaan eivät koe elämäänsä turvalliseksi, merkitykselliseksi ja arvokkaaksi. Saman aikaisesti vireillä olevat kunta- ja sote-uudistus aiheuttavat hämmennystä ja kyräilyä kuntien välillä ja sisällä.

Noissa perustuslakiakin monin kohdin uhmaavissa vallansiirtohankkeissa vanhukset ovat pelinappuloita.

Kunnissa sovelletaan vaikeaselkoista vanhuspalvelulakia laatimalla monikymmensivuisia Ikäihmisten palveluoppaita. Ajan hengen mukaisesti niissäkin on painopiste kotona asumista tukevissa ja kotihoitopalveluissa.

Palvelutaloon pääsee vasta, jos ei runsaankaan kotihoidon tuen turvin pärjää kotonaan. Tehostettuun palveluasumiseen tai vanhainkotiin vanhus sijoitetaan vasta äärimmäisessä hädässä.

Palvelutalon tyytyväinen asukas

Lopuksi nostalginen esimerkki läheisyyden merkityksestä iäkkään ihmisen arkielämälle.

Viime vuosikymmenellä leskeksi jäänyt vanhus asui yksinään kodissaan. Ruoka hänelle tuotiin kunnan ruokapalvelusta. Yksinäisyys oli hänen uskollisin lähimmäisensä, joten esittelykäynti kunnan palvelutalossa virkisti häntä silmin nähden.

Pienen epäröinnin ja muutaman kuukauden odottelun jälkeen tästä leskirouvasta tuli palvelutalon tyytyväinen asukas, joka nautti henkilökunnan asiantuntevasta hoivasta, lähinaapureistaan ja yhteisönsä monipuolisista virikkeistä.

Vakavan sairaskohtauksen yllättäessä ambulanssikuljetus palvelutalosta keskussairaalaan järjestyi nopeasti. Erikoisasiantuntijain hoito ja toipumisjakso kunnan terveyskeskuksen vuodeosastolla mahdollistivat paluun omaan palveluasuntoon.

TARMO PALONEN

Kirjoittaja on Suomen Kuntaliitosta eläkkeellä oleva kehittämispäällikkö.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

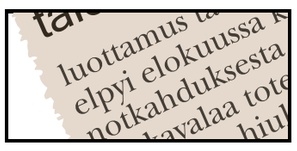

Vastuu vanhuksista

Karjalainen kirjoittaa, että elatusvelvollisuuden siirtyminen sukupolvien ketjussa taaksepäin on täysin vierasta nykypäivän Suomessa.

”On täysin relevanttia kysyä, miksi veroja maksettaisiin, jos niillä ei enää kustannettaisi edes vanhusten hyvää hoitoa.

Elatusvelvollisuus johtaisi myös siihen, että heikosti toimeen tulevissa perheissä kolme sukupolvea joutuisi taas asumaan saman katon alla – eivätkä seinät nykyasunnoissa ole leveällä. Lisäksi pienipalkkaiset naiset joutuisivat jäämään pois työelämästä, kun sekä lasten että vanhuksien hoitomaksujen puristuksessa ei enää kannattaisi käydä töissä. Tähän Suomella ei ole varaa.

Siihen suuntaan yhteiskunta ja työelämä joutuvat tulevaisuudessa muuttumaan, että vanhuksista aiheutuva huoli on yhtä itsestään selvää ja hyväksyttävää kuin lapsistakin. Vuorottelu- ja hoitovapaat sekä muut omaishoidon järjestelyt ovat välttämättömyys. Myös kotitalousvähennys on pehmeä keino, joka hyödyttää myös valtiota.

Keskustelu elatuspakosta on yksi askel siihen, että paljon hoivan vaiheessa omaisuuden realisoiminen hoitokustannusten kattamiseen tulee vähitellen hyväksyttäväksi normaalikäytännöksi.”

Pohjolan Sanomat pitää itsestäänselvyytenä, että perheenjäsenet huolehtivat toisistaan.

”Elatusvelvollisuuden pitäisi olla luonteva osa ihmisten arvomaailmaa. Lakiinkin velvollisuus huolehtia vanhemmistaan on ollut kirjattuna. Vuodelta 1922 peräisin ollut köyhäinhoitolaki määritti myös elatusvelvollisuuden. Laki kumottiin vuonna 1970, kun köyhyydestä puhuminen passasi huonosti hyvinvointivaltion puuhaajille.”

”Vanhemmista huolehtimisen laiminlyöminen on marginaalinen ilmiö. Valtaosa kansalaisista kantaa vastuuta niin kuin kuuluu ja oikein on.

Toivottavasti tällainen moraalinen ja arvopohjainen asia kestää tulevaisuudessakin ilman, että siihen pitää lailla puuttua.”

KOLUMNI: JUKKA PASONEN

Kulisseissa kolisee

Menin ensikertalaisena muuan yhdistyksen vuosikokoukseen. Minut oli houkutellut sinne tuttavani, joka itse saapui hieman myöhässä paikalle.

Muille paikallaolijoille tuntemattomana sain istua rauhassa nurkassani. Olin tyrmistynyt kuullessani, kuinka tuttavaani haukuttiin selän takana ties mistä. Likaiset puheet vaihtuivat silmänräpäyksessä ”ystävällisiin” hymyihin, kun kaverini viimein astui ovesta.

Jotain samanlaista lienee sattunut kokoomuksen presidentintekijöille. Taru Tujunen ja Kirsi Piha tuskin tarkoittivat puheitaan Saulin kuuden vuoden saman paskan läpättämisestä, tylsyydestä tai kontrollifriikkiydestä itse presidentin tai häntä äänestäneiden korville.

Ottamatta kantaa, kuinka syvällisesti he tarkoittivat sanomaansa, voi todeta, että selän takana puhumisessa on aina riskinsä. Jutuilla on taipumus kulkeutua ja pulpahtaa esiin sopimattomissa paikoissa. Harvoin sentään kameran ja mikrofonin kautta kuten nyt kävi.

Julkinen likapyykin pesu on kuitenkin aina esimerkkinä muille. Sekin, joka seuraa sitä vahingoniloisena, katsoo toisaalta vakavana, miten asia lopulta selvitetään.

Kun kulissit romahtavat ja kurjuus hyppää kaikkien silmille, kannattaisi tunnustaa, ettei tässä ihan täydellisiä olla.

jukka.pasonen@maaseuduntulevaisuus.fi

Kun kulissit romahtavat ja kurjuus hyppää kaikkien silmille, kannattaisi tunnustaa, ettei tässä ihan täydellisiä olla. Tujusen tapa yrittää saada rakennelmia takaisin pystyyn kaikkien katsellessa, on tuhoon tuomittu, korkeintaan sääliä herättävä tapa.

Itse kukin meistä yrittää muovata joskus todellista kauniimpaa kuvaa itsestään. Se on inhimillistä ja kenties jopa edesauttaa mielikuvan muuttumista oikeaksi, paremmaksi todellisuudeksi. Ainakin se kohottaa itsetuntoa.

Toiset taas eksyvät kulisseihinsa ja kuvittelevat, ettei kukaan huomaa, vaikka jalat ovat korkealla maasta.

Eräs tittelinkipeä puolituttu kaunisteli aina itsensä ja tuttaviensa taitoja. Noloon asemaan hän joutui muun muassa, kun esitteli serkkunsa diplomi-insinöörinä. Serkku korjasi, ettei hänellä mitään diplomeja ole eikä tule. Ihan kelpo ihminen hän kyllä on ilman titteliäkin.

Koulun vanhempainillassa muuan rouva osasi aikoinaan kertoa vakuuttavasti, kuinka pieniä koululaisia kannustetaan ja miten heistä kuuluu huolehtia kokonaisvaltaisesti kodin ja opinahjon yhteistyönä.

Samaisen äidin lapsi tuli muutaman viikon päästä hädissään iltamyöhällä kysymään yösijaa, kun hänestä huolehtimaan jätetty isoveli olikin lähtenyt kaverille kylään ja äiti sekä hänen uusi miesystävänsä rentoutuivat risteilyllä.

Vaara kulissien romahtamisesta ajaa ihmiset pahimmillaan epätoivoisiin tekoihin. Joku haluaa näyttää, että talous on kunnossa hankkimalla koko ajan uusia tavaroita, vaikka velkaa on enemmän kuin jaksaa maksaa.

Pahimmillaan kasvojen menetyksen pelko ajaa jonkun päättämään päivänsä. Joskus hän vie siinä ohessa mukanaan jonkun muunkin.

Pieniähän nämä kotimaan ja kokoomuksen kuviot ovat. Historian kuuluisimpia hämääjiä oli venäläinen ruhtinas Grigori Potjomkin, joka kunnostutti keisarinna Katariina II:ta varten talojen julkisivut komeiksi. Olipa mukana jokunen pelkkä fasadikin ilman taloa.

Tällä Potjomkin halusi osoittaa, että hänen alueellaan asiat ovat erinomaisesti. Jotain samanlaista Putin teki Sotšissa ja samanlaisia tekoja maailmanhistoria on täynnä aina natsien Punaiselle Ristille esittelemää Theresienstadtin mallikeskitysleiriä myöten.

Päinvastaisia kulisseja rakennellaan liike-elämässä. Monet yhtiöt näyttävät tekevän uskomattoman huonoa tulosta korkean verotuksen maissa. Kaikki kallis tehdään maissa, joissa on pieni verotus. Sieltä ne sitten ”vuokrataan”, joten voittoa ei synny. On myös pelkkään postilokeroon mahtuvia ”pääkonttoreita”.

Todellisuuksia on niin monia kuin sen katselijoitakin. Ja kaikki kääntyy vielä päälaelleen, jos katselija vaihtaa asentoa. Jotkut asiat siis vain ajautuvat kulisseiksi.

Joskus on hyvä, että onnistuu kurkistamaan niiden taakse.Toisinaan voisi elää levollisemmin, jos ihailisi vain sitä, miltä asia näyttää. Uskotaan nyt ainakin, että meillä on melko hyvä presidentti. Hänen kampanjaväkikin on varmaan tehokasta. Ainakin jossain asiassa.